

Загурська І.С., Ткачук М.С. Особливості планування дослідження впливу булінгу на виникнення тривожності в підлітковому віці. Наука III тисячоліття : пошуки, проблеми, перспективи розвитку: матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (24-25 квітня 2024 року) : збірник тез. Запоріжжя : БДПУ, 2024. С. 124-125.

124

ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ БУЛІНГУ НА ВИНИКНЕННЯ ТРИВОЖНОСТІ В ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ

Грунтовного вивчення та аналізу потребують питання впливу булінгу на виникнення тривожності у підлітковому віці. Перші систематичні дослідження булінгу та тривожності, спричиненої ним, належать норвезьким ученим, зокрема, Д. Ольвеусу [4].

Загалом процедура нашого дослідження відповідає *схемі квазіекспериментального плану ex-post-facto* із залученням однієї експериментальної та однієї контрольної групи.

Було виділено такі **етапи дослідження**:

I етап – отримання емпіричних даних про наявність булінгу за допомогою опитувальника Д. Ольвеуса для оцінки рівня булінгу і ресурсів протистояння цькуванню в закладі освіти (адаптація Л. Найдьонової, Н. Дятел) [3]. На основі результатів цього дослідження, досліджуваних було розподілено на експериментальну групу (ЕГ) та контрольну групу (КГ).

До експериментальної групи увійшли ті учні, результати опитування яких проілюстрували те, що вони зазнавали булінгу. До контрольної групи увійшли учні, результати опитування яких проілюстрували те, що вони не зазнавали булінгу.

II етап – дослідження тривожності в досліджуваних експериментальної та контрольної групи відбулося за допомогою шкали SCARED-C (опитувальник для дітей та молоді).

III етап – перевірка статистичної достовірності результатів дослідження була здійснена за допомогою t-критерію Стьюдента для незалежних вибірок.

Опишемо структуру експерименту:

Вибір стратегії експерименту, пояснення вибору: констатуюча.

Вибір плану за способом представлення незалежних змінних, опис незалежних змінних: якісний план експерименту.

Незалежна змінна представлена у номінальній шкалі. Наявність булінгу представлені якісною ознакою (наявність булінгу; відсутність булінгу).

Вибір плану за кількістю груп, визначення плану, опис вибірки із поділом на експериментальну та контрольну групи:

Міжгруповий план експерименту. *До експериментальної групи увійшли учні, результати опитування яких проілюстрували те, що вони зазнавали булінгу. До контрольної групи увійшли учні, результати опитування яких проілюстрували те, що вони не зазнавали булінгу.*

Вибір плану за кількістю незалежних змінних та їх варіантів:

План з однією незалежною змінною.

Рівні прояву незалежної змінної:

- наявність булінгу;
- відсутність булінгу.

Вибір плану за особливостями контролю валідності, визначення плану, представлення схеми плану:

Квазіекспериментальний план ex-post-facto.

125

(R) X O

(R) O

Методи виміру залежної змінної: шкала SCARED-C (опитувальник для дітей та молоді).

Визначення способів контролю валідності в експерименті:

В експерименті використано такі способи контролю валідності: контроль процедури експерименту, забезпечення константності часових параметрів; методів виміру.

Перевірка статистичної достовірності результатів дослідження: t-

критерію Стьюдента для незалежних вибірок.

Виділення незалежної, залежної змінної, експериментальної гіпотези.

Незалежна змінна: наявність/відсутність булінгу.

Залежна змінна: тривожність у підлітковому віці.

Експериментальна гіпотеза: підлітки, які зазнавали булінгу, матимуть вищий рівень тривожності у порівнянні з однолітками, які такого досвіду не мали.

Деонтологічний аналіз експерименту (пропонуємо скористатися схемою, розробленою В. Горбуною [1; 2])

ЛІТЕРАТУРА

1. Горбунова В.В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Професіонал», 2007. 208 с.
2. Горбунова В.В. Етичні та правові аспекти психологічних досліджень. *Практична психологія соціальна робота*. 2005. № 3. С. 18-23.
3. Найдьонова Л.А. Діагностика булінгу і кібербулінгу: методичні рекомендації. Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. 2019. 94 с. URL: https://mediaosvita.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/METODYCHNI-REKOMENDATSIYI_DIAGNOSTYKA-BULINGU-SKUVANNYA_NAJDONOVA-L.A..pdf (дата звернення: 28.03.2024).
4. Olweus D. Annotation: Bullying at school: Basic facts and effects of a school based intervention programme. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 1994. № 35, P. 1171-1190.